

سرمقاله

سیاست خارجی افغانستان

محمد رضا هویدا

حکومت فعلی برای باقی ماندن خود، کارهای زیادی را باید انجام بدهد. فرصت هایی که در این مدت از دست رفته کار را بر حکومت سخت تر کرده است.

اولین بهار از عمر حکومت وحدت ملی همزمان شده با تشدید حملات طالبان و اضافه شدن مسئله داعش به آن. در این بهار حکومت وحدت ملی به صورت جدی با حملات طالبان به صورت گروهی و برنامه ریزی شده مواجه شد که به نوعی حکومت را به خود مشغول ساخته است.

اختلافات میان تیم های حاکم نیز دولت را به خود مصروف ساخته است و زمینه انجام اصلاحات را در کل محدود کرده است.

در حالی که بر اساس شعارهای انتخاباتی و وعده هایی که سران تیم های انتخاباتی به مردم داده بودند، اصلاحات و برآورده شدن وعده های داده به مردم باید در اولویت ها قرار می گرفت، اما در عمل این تقسیم پست ها و امتیازها بود که به عنوان اولویت های تیم های حاکم قرار گرفت و تا هنوز هم مشغول آن می باشند. فراتر از جنجال هایی که در داخل کشور وجود دارد و در حیطه سیاست های داخلی حکومت وحدت ملی قابل بحث است، سیاست خارجی دولت نیز با اهمیت و قابل توجه است.

حکومت وحدت ملی در سیاست داخلی خود توفیقی نداشته است.

بسیار رفتن نرخ بیکاری و ضعف اقتصادی و نارضایتی مردم از حکومت محصول این گونه سیاست است.

اما در عرصه سیاست خارجی که سران حکومت وحدت ملی، کار خود را با سفرهای پیاپی خارجی شروع کردند و کشورهای بزرگ دور و نزدیک افغانستان را گشتند و این امیدواری را به وجود آوردند که حد اقل در این زمینه می توانند راه به جایی ببرند، نیز دستاوردهای خاصی نداشته اند.

مسئله تعادل در سیاست خارجی بیش از هر امری در افغانستان مورد توجه حکومت های گذشته بوده و به همین جهت در گذشته حد اقل سعی شده تا افغانستان راه میانه ای را در پیش گیرد که به دامن یکی از همسایه های قدرتمند نیفتاد و مورد خشم و غضب دیگری قرار نگیرد.

حکومت وحدت ملی در عمل سیاست خارجی را نیز نتوانست مدیریت نماید.

نزدیک شدن به یکی از همسایه ها و دوری از دیگری، در عمل برای افغانستان مشکلات زیاد اقتصادی و سیاسی را به وجود آورد.

همین گونه توجه بیش از حد به یکی از قدرت های ایدئولوژیک منطقه ای و دوری از دیگری نیز تبعات خود را در مواردی نشان داده است.

هر چند این مسئله که سیاست خارجی بر پایه سیاست داخلی ساخته می شود و نمی توان سیاست خارجی قوی را بدون داشتن سیاست داخلی قوی انتظار داشت، کاملا صحیح است، اما با توجه به وضعیت خاص افغانستان و شرایط و بحران کنونی که بر این کشور حاکم است، توجه ویژه به سیاست خارجی کشور، از اهمیت بالایی برخوردار است.

منطقه ای که افغانستان در آن قرار دارد، منطقه ای پر تنش و آشوب است. رقابت های هند و پاکستان از یک سو افغانستان را در وضعیت نامساعدی قرار داده است.

در عین حال رقابت ایران و عربستان که در این روزها در مناطق زیادی از منطقه با هم درگیر هستند و جنگ نیابتی را کنترل می کنند نیز می طلبد که افغانستان باید جدا مراقب رفتارها و دوری و نزدیکی های خود به این کشورها باشد.

در عین حال رقابت کشورهای حوزه نفوذ روسیه نیز با آمریکا و حوزه نفوذ ناتو نیز محدودیت های ویژه ای را برای افغانستان وضع کرده است.

افغانستان نباید به هیچ عنوانی خود را درگیر در درگیری های قدرت های منطقه ای و جهانی کند. افغانستان می تواند با سیاستی فعال از این وضعیت بهره برده و به نفع خود کار کند و همچنین این خطر وجود دارد که در دام طعمه های کشورهای رقیب و سیاست های خصمانه آنها نسبت به افغانستان بیافتد و حاصلی جز ضرر نداشته باشد.

آیا داعش به جریان قدرتمند در افغانستان تبدیل خواهد شد؟

عبدالرحمن فهیمی

نفوذ گروه داعش یا دولت اسلامی در افغانستان، نگرانی های جدی را به بار آورده است. این نگرانی ها در عرصه داخلی باقی نمانده، بلکه دولت های هم جوار با افغانستان و نیز قدرت های منطقه ای که دارای منافع امنیتی و راهبردی در منطقه هستند، نگران شده اند. در داخل کشور، مردم، وضعیت و گزارش ها را با ترس و لرز دنبال می کنند و هر جا که جنایت کاران و آدم کشان تقاب پوش دیده شوند، ترس و هراس شان بیشتر و بیشتر می گردد، مقام های سیاسی حکومتی، نمایندگان مجلسین شورای ملی و خبرنگان سیاسی بیرون از حکومت، نسبت به نفوذ این گروه هشدار می دهند و ابراز نگرانی می کنند.

آقای محمد خان معاون اول ریاست اجرایی نفوذ داعش را به عنوان یک واقعیت انکار ناپذیر مطرح کرده و ریاست جمهوری نیز از نفوذ این گروه در سه ولایت کشور: ننگرهار، فراه و هلمند، سخن زده است. و به لحاظ بیرونی و منطقه ای، جدی ترین نگرانی را چند روز قبل از زبان ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه می توان شنید: او در دیدار با حامد کرزی، رئیس جمهور پیشین کشور، از نفوذ گروه داعش در ۲۵ ولایت سخن گفت. با توجه به این بحث و این همه نگرانی ها، ترس ها و هراس ها، پرسش را که می شود مطرح کرد این خواهد بود: که آیا گروه داعش به جریان قدرتمند در افغانستان تبدیل خواهد شد؟ به عبارت دیگر، آیا زمینه های ظهور داعش در جغرافیای به نام افغانستان، با مختصات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی اش، وجود دارد؟

تا به حال باور مسلط بر این بوده که افغانستان بستر مناسب برای رشد و قدرتمند شدن گروه به نام داعش نیست. این سخن در همه جا مطرح می شود. حامدکرزی رئیس جمهور قبلی کشور، هنگام دیدار با ولادیمیر پوتین، در پاسخ به نگرانی های مطرح شده از جانب مسکو، گفته که گروه داعش از افغانستان نیست، در میان ما جایی ندارد و نخواهد داشت و آن گروه جنگجویان خارجی هستند که می خواهند از افغانستان به عنوان سکوی جهش / پرش جهت رسیدن به اهداف نهای و غایی شان سودجویند. به نظر می رسد که گروه داعش، دو تفاوت از گروه طالبان و حتی سازمان تروریستی بین المللی القاعده دارد. نخست، گروه طالبان، عناد و دشمنی شان را با نیروهای نظامی و سیاسی خارجی و غربی در کشور اعلام کرده بود، و عملا در طول چهارده سال در برابر آن ها رزمید، اما به پیمان ای گروه داعش افراطی و تندروانه عمل نکرده است. سازمان تروریستی بین المللی القاعده، منافع آمریکا و برخی از دولت های اروپایی بلندپرواز را در سطح جهانی به ویژه مناطق خاورمیانه و جنوب آسیا هدف قرار می داد و می دهد، پس از حادثه یازدهم سپتامبر، عملا در نبرد پایان ناپذیر با آمریکا بسری می برد به گونه ای که پس از سال ها تلاش و جست وجو، آمریکا توانست اسامه بن لادن رهبر این گروه را ردیابی و به قتل رساند، اما به مانند گروه تروریستی داعش، افراطی عمل نکرده است.

دوم، گرچه ترکیب اتنسانی و ساختار گروه طالبان قومی - نژادی بوده و بیشتر از یک تبار مشخص در آن حضور دارد و که گاهی سیاست این گروه در دام منسلحت های تباری گیر کرده است، اما نسبت به گروه داعش، واقعیت موجود در کشورهای اسلامی از جمله افغانستان: مذاهب اسلامی را تا حدی پذیرفته است. این گروه در دوران اسارت طالبانی، با این که محدودیت های جدی را وضع کرده بود، اما آن محدودیت ها و اعمال فشارها، بیشتر از ماهیت توتالیتر بودن و تمامیت خواه بودن دولت و نظام سیاسی ناشی می شد، زیرا دولت های توتالیتر و تمامیت خواه برای این که قدرت را از دست ندهد و در قیضه نگهدارد، از همه می ترسد. از این روی، گروه طالبان نسبت به گروه داعش، معترف تر و نرم تر در برابر این واقعیت اجتماعی که در جامعه افغانستان سنی ها و شیعه ها زندگی می کنند، عمل کرده است. اما

می خواهند از افغانستان به عنوان سکوی جهش / پرش جهت رسیدن به اهداف نهای و غایی شان سودجویند. به نظر می رسد که گروه داعش، دو تفاوت از گروه طالبان و حتی سازمان تروریستی بین المللی القاعده دارد. نخست، گروه طالبان، عناد و دشمنی شان را با نیروهای نظامی و سیاسی خارجی و غربی در کشور اعلام کرده بود، و عملا در طول چهارده سال در برابر آن ها رزمید، اما به پیمان ای گروه داعش افراطی و تندروانه عمل نکرده است. سازمان تروریستی بین المللی القاعده، منافع آمریکا و برخی از دولت های اروپایی بلندپرواز را در سطح جهانی به ویژه مناطق خاورمیانه و جنوب آسیا هدف قرار می داد و می دهد، پس از حادثه یازدهم سپتامبر، عملا در نبرد پایان ناپذیر با آمریکا بسری می برد به گونه ای که پس از سال ها تلاش و جست وجو، آمریکا توانست اسامه بن لادن رهبر این گروه را ردیابی و به قتل رساند، اما به مانند گروه تروریستی داعش، افراطی عمل نکرده است.

دوم، گرچه ترکیب اتنسانی و ساختار گروه طالبان قومی - نژادی بوده و بیشتر از یک تبار مشخص در آن حضور دارد و که گاهی سیاست این گروه در دام منسلحت های تباری گیر کرده است، اما نسبت به گروه داعش، واقعیت موجود در کشورهای اسلامی از جمله افغانستان: مذاهب اسلامی را تا حدی پذیرفته است. این گروه در دوران اسارت طالبانی، با این که محدودیت های جدی را وضع کرده بود، اما آن محدودیت ها و اعمال فشارها، بیشتر از ماهیت توتالیتر بودن و تمامیت خواه بودن دولت و نظام سیاسی ناشی می شد، زیرا دولت های توتالیتر و تمامیت خواه برای این که قدرت را از دست ندهد و در قیضه نگهدارد، از همه می ترسد. از این روی، گروه طالبان نسبت به گروه داعش، معترف تر و نرم تر در برابر این واقعیت اجتماعی که در جامعه افغانستان سنی ها و شیعه ها زندگی می کنند، عمل کرده است. اما

تازه دامنگیر آنان خواهد شد. رسیدن به استرالیا کار ساده ی نیست. قاچاقبران انسان به منظور بدست منفعت مادی هرچه بیشتر شماری زیادی از پناهجویان را با استفاده از کشتیهای کهنه و فرسوده راهی استرالیا میکنند. این کشتیهای که در مقابل باد و طوفان به شدت آسیب پذیراند بارها اتفاق افتاده است که در مسیر استرالیا فرق شده اند. طی سیزده سال گذشته دستکم پانزده صد پناهجو در مسیر استرالیا جانهای شانرا از دست داده اند که صدها تن از آنان افغانی بوده اند. ازسویی هم اتانی که شانس با آنان یار بوده و خودشانرا به استرالیا رسانده اند نیز اکنون روزگاری خوشی ندارند. آنان به دلیل تفاوت های فرهنگی که میان افغانستان و استرالیا وجود دارند از مشکلات فروانی رنج میبرند. ازسویی هم اخیرا حکومت استرالیا پالیسی اش را در قبال پناهجویان به صورت بی سابقه ی است تغییر داده است. این کشور تمامی پناهجویانی را که تلاش میکنند به صورت غیرقانونی راهی این کشور شوند را قبل از رسیدن به ابهای استرالیا دستگیر و آنان را دوباره به همان کشوری میفرستد که از آنجا هازم استرالیا شده بودند. حکومت استرالیا به رهبری تونی ابوت که اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی قدرت را در استرالیا بدست گرفت سختگیریهای بی سابقه ی را به منظور جلوگیری از ورود پناهجویان غیرقانونی به این کشور به اجرا گذاشت. عملیات حفاظت از مرزهای استرالیا، فرستادن پناهجویان به کمپهای تارو ومانوس، و اخراج اجباری پناهجویان غیرقانونی از عمده ترین برنامه های بود که تونی ابوت روی دست گرفت. تونی ابوت تعهد کرده بود که هیچ پناهجویی را که تلاش کند به صورت قاچاقی وارد استرالیا شوند را نخواهد پذیرفت. به اساس پالیسی تونی ابوت اتعده پناهجویانی که به کمپ های تارو ومانوس فرستاده میشوند نیز حتی اگر مستحق پناهنده گی هم شناخته شوند چانس ورود به کشور استرالیا را نخواهند داشت. ماه گذشته حکومت پاپوا گینه نو که کمپ مانوس در آن موقعیت دارد اعلام کرد که درخواست های پناهنده گی صدها پناهجو نهای شده است. این کشور گفت که از میان پنجصدو بیست ونه کیس پناهجویان که نهای شده تنها یکصدوبیست ونه

تازه دامنگیر آنان خواهد شد. رسیدن به استرالیا کار ساده ی نیست. قاچاقبران انسان به منظور بدست منفعت مادی هرچه بیشتر شماری زیادی از پناهجویان را با استفاده از کشتیهای کهنه و فرسوده راهی استرالیا میکنند. این کشتیهای که در مقابل باد و طوفان به شدت آسیب پذیراند بارها اتفاق افتاده است که در مسیر استرالیا فرق شده اند. طی سیزده سال گذشته دستکم پانزده صد پناهجو در مسیر استرالیا جانهای شانرا از دست داده اند که صدها تن از آنان افغانی بوده اند. ازسویی هم اتانی که شانس با آنان یار بوده و خودشانرا به استرالیا رسانده اند نیز اکنون روزگاری خوشی ندارند. آنان به دلیل تفاوت های فرهنگی که میان افغانستان و استرالیا وجود دارند از مشکلات فروانی رنج میبرند. ازسویی هم اخیرا حکومت استرالیا پالیسی اش را در قبال پناهجویان به صورت بی سابقه ی است تغییر داده است. این کشور تمامی پناهجویانی را که تلاش میکنند به صورت غیرقانونی راهی این کشور شوند را قبل از رسیدن به ابهای استرالیا دستگیر و آنان را دوباره به همان کشوری میفرستد که از آنجا هازم استرالیا شده بودند. حکومت استرالیا به رهبری تونی ابوت که اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی قدرت را در استرالیا بدست گرفت سختگیریهای بی سابقه ی را به منظور جلوگیری از ورود پناهجویان غیرقانونی به این کشور به اجرا گذاشت. عملیات حفاظت از مرزهای استرالیا، فرستادن پناهجویان به کمپهای تارو ومانوس، و اخراج اجباری پناهجویان غیرقانونی از عمده ترین برنامه های بود که تونی ابوت روی دست گرفت. تونی ابوت تعهد کرده بود که هیچ پناهجویی را که تلاش کند به صورت قاچاقی وارد استرالیا شوند را نخواهد پذیرفت. به اساس پالیسی تونی ابوت اتعده پناهجویانی که به کمپ های تارو ومانوس فرستاده میشوند نیز حتی اگر مستحق پناهنده گی هم شناخته شوند چانس ورود به کشور استرالیا را نخواهند داشت. ماه گذشته حکومت پاپوا گینه نو که کمپ مانوس در آن موقعیت دارد اعلام کرد که درخواست های پناهنده گی صدها پناهجو نهای شده است. این کشور گفت که از میان پنجصدو بیست ونه کیس پناهجویان که نهای شده تنها یکصدوبیست ونه

کند و به پیمانۀ به گوش های مردم دین مدار و مسلمان کشور بخواند و بگوید که تسلیم باورها و طرز تفکر آن گروه شوند. نقش تبلیغاتی برجسته است و نمی توان نادیده گرفت. به هر حال، افغانستان با ویژگی های فرهنگی و اجتماعی منحصر به فردش، بستر مناسبی برای گروه داعش نبوده و آن گروه به جریان قدرتمند تبدیل نخواهد شد، اما اگر دولت و در کنار دولت همه سازمان های اجتماعی و سیاسی دست بکار نشده و فقط نظاره نمایند، مشخص نیست که تبلیغات داعش اثر کرده و ممکن است در برخی مناطق پایگاه های اجتماعی برای خود باز کند. در کنار گروه داعش، برخی رسانه های معتبر بین المللی که تقریبا قدمت یک قرنۀ دارد، در پی نشر گزارش های مانند حضور شهروندان افغانستان در جنگ های سوریه است. نشر این گزارش ها، حساسیت های مذهبی را پررنگ کرده و روی روحیه مردم تاثیر خواهد گذاشت.

های در برابر مذهب شیعه وجود داشته و حساسیت های در برابر رسمیت آن تبارز داده شده است، از سوی نظام های شاهی و مستبد بوده و مردم عادی هیچ نقش نداشته اند. حتی مردم با وجود تفاوت های نژادی و تباری که که گاهی پررنگ تر از مذهب در صحنه حاضر می شود، زندگی اجتماعی شده اند که دولت با گروه های اند و فقط زمان وارد جنگ و منازعات سیاسی، سازماندهی کرده و به آن دامن زده اند. بنابراین، در حالت طبیعی، زمینه ای برای نفوذ و قدرتمند شدن داعش در کشور دیده نمی شود. مردم افغانستان با گروه خشونت گرای همراه نمی شود که بر اساس نفاق و دوگانگی اجتماعی وارد عرصه می گردد. اما اگر همین طوری، دولت، احزاب سیاسی، نخبگان تاثیرگذار، علما ی دینی و رسانه های ارزش گرا و با احساس، دست روی دست گذاشته و فقط نظاره کنند، ممکن است گروه داعش آن قدر تبلیغ

های در برابر مذهب شیعه وجود داشته و حساسیت های در برابر رسمیت آن تبارز داده شده است، از سوی نظام های شاهی و مستبد بوده و مردم عادی هیچ نقش نداشته اند. حتی مردم با وجود تفاوت های نژادی و تباری که که گاهی پررنگ تر از مذهب در صحنه حاضر می شود، زندگی اجتماعی شده اند که دولت با گروه های اند و فقط زمان وارد جنگ و منازعات سیاسی، سازماندهی کرده و به آن دامن زده اند. بنابراین، در حالت طبیعی، زمینه ای برای نفوذ و قدرتمند شدن داعش در کشور دیده نمی شود. مردم افغانستان با گروه خشونت گرای همراه نمی شود که بر اساس نفاق و دوگانگی اجتماعی وارد عرصه می گردد. اما اگر همین طوری، دولت، احزاب سیاسی، نخبگان تاثیرگذار، علما ی دینی و رسانه های ارزش گرا و با احساس، دست روی دست گذاشته و فقط نظاره کنند، ممکن است گروه داعش آن قدر تبلیغ

مشکلات روانی دامنگیر پناهجویان در استرالیا

حسین بهمن

که در کمپ های تارو ومانوس زنده گی میکنند به دلیل شدت مشکلات روانی بارها تلاش کرده اند که دست به خود ازاری و خود کشی بزنند که محافظان کمپها مانع ازین کار شده اند. مشکلات روانی نه تنها که پناهجویان بزرگسال را و جدان میکشند. تفاوت های زبانی یکی دیگر از مسائلی است که پناهجویان پس از ورود به استرالیا با آن روبرو

میشوند. آنان وقتی میبینند که ارزشهای فرهنگی شان در مقابل فرهنگ کشور میزبان هر روز رنگ میبازد و نابود میشود رنج میبرند و ازبنکه نمیتوانند برای حفظ ارزشهای فرهنگی شان کارموتری انجام دهند همه روزه مذاب وجدان میکشند. تفاوت های زبانی یکی دیگر از مسائلی است که پناهجویان پس از ورود به استرالیا با آن روبرو

میشوند. آنان وقتی میبینند که ارزشهای فرهنگی شان در مقابل فرهنگ کشور میزبان هر روز رنگ میبازد و نابود میشود رنج میبرند و ازبنکه نمیتوانند برای حفظ ارزشهای فرهنگی شان کارموتری انجام دهند همه روزه مذاب وجدان میکشند. تفاوت های زبانی یکی دیگر از مسائلی است که پناهجویان پس از ورود به استرالیا با آن روبرو

از وضعیت کودکان در کمپهای نگهداری پناهجویان در بن کشور شدیداً انتقاد کرد. این کمیسیون با انتشار گزارشی که یک کاپی آن به پارلمان استرالیا فرستاده شد گفته شده بود که هیچ توجیهی برای نگهداری کودکان در کمپ های استرالیا وجود ندارد و نگهداری اجباری و طولانی مدت کودکان درین کمپها نقض حقوق بشر است. درین گزارش آمده بود که دستکم دوصدوسی وسه کودک مورد خشونت قرار گرفته، یکصدوبیست و هشت کودک دست به خود ازاری زده و بیست و هفت کودک دیگر نیز از خوردن غذا خود داری کرده اند. درین گزارش تصریح شده بود که دستکم سی و پنج درصد از کودکانی که در کمپ های نگهداری پناهجویان در استرالیا هستند از مشکلات روحی روانی رنج میبرند. گرچند حکومت استرالیا در ان وقت این گزارش را رد کرده بود اما حقیقت این است که مشکلات روانی بخشی از زنده گی روز مره پناهجویان در استرالیا شده است که هیچ کس نمیتواند از ان انکار کند.

میشوند. آنان وقتی میبینند که ارزشهای فرهنگی شان در مقابل فرهنگ کشور میزبان هر روز رنگ میبازد و نابود میشود رنج میبرند و ازبنکه نمیتوانند برای حفظ ارزشهای فرهنگی شان کارموتری انجام دهند همه روزه مذاب وجدان میکشند. تفاوت های زبانی یکی دیگر از مسائلی است که پناهجویان پس از ورود به استرالیا با آن روبرو

میشوند. آنان وقتی میبینند که ارزشهای فرهنگی شان در مقابل فرهنگ کشور میزبان هر روز رنگ میبازد و نابود میشود رنج میبرند و ازبنکه نمیتوانند برای حفظ ارزشهای فرهنگی شان کارموتری انجام دهند همه روزه مذاب وجدان میکشند. تفاوت های زبانی یکی دیگر از مسائلی است که پناهجویان پس از ورود به استرالیا با آن روبرو

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد. روزنامه افغانستان بخش دری و پشوی روزنامه اوت لوک افغانستان است. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کارکاتوریست: خالق علی زاده
دیزاین: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی
آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهارم، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan
Outlook AFGHANISTAN The Leading Independent Magazine